

Aprob,

Avocatul Poporului,  
Victor Ciorbea



## RAPORT

privind vizita efectuată la Penitenciarul Focșani, județul Vrancea

### Sumar:

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Penitenciarul Focșani, are ca obiect consolidarea protecției persoanelor custodiate împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea modului de implementare a recomandărilor transmise anterior de către instituția Avocatul Poporului, precum și a oricăror alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, fiind structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei.
2. Constatările rezultate din vizita efectuată.
3. Recomandări.

## 1. Cadrul general și organizarea vizitei.

În temeiul art. 16 alin. (1), art. 33 alin. (1), art. 35 lit. a și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, a fost efectuată, la data de 11.10.2018, o vizită la Penitenciarul Focșani, județul Vrancea.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, – jurist și – asistent social, consilieri în cadrul instituției Avocatul Poporului, – medic, doamna – psiholog, precum și – reprezentant al Asociației ”Fundația de Sprijin Comunitar” Bacău.

Vizita a avut ca obiectiv consolidarea protecției persoanelor custodiate împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea modului de implementare a recomandărilor transmise anterior de către instituția Avocatul Poporului, precum și a oricăror alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

## 2. Constatările rezultate din vizita efectuată.

**La data efectuării vizitei în Penitenciarul Focșani erau custodiate 447 persoane private de libertate, la o capacitate legală de 300 de locuri, ceea ce reprezenta un procent de ocupare de aproximativ 149% din capacitatea legală.**

Conducerea penitenciarului era asigurată de către un director și trei directori adjuncți (director adjunct siguranța deținerii și regim penitenciar, director adjunct reintegrare socială și director adjunct economico-administrativ).

Din partea Penitenciarului Focșani au participat la discuții și la vizitarea acestuia domnul Director, Comisar șef de penitenciare Robert – Viorel Schmidt, doamna Director adjunct Serviciul Reintegrare Socială Comisar șef de penitenciare Iuliana Giurgea, personal medical, psihologi și șefi de secții.

În cadrul discuțiilor, domnul director a făcut o scurtă prezentare a situației din Penitenciarul Focșani.

Spre deosebire de vizita precedentă, Penitenciarul Focșani avea o capacitate de 300 locuri, față de 405 locuri în anul 2017.

Sectorul de deținere al penitenciarului cuprindea 3 pavilioane, fiind organizat pe 5 secții de deținere interioară, cu regim închis, semideschis și regim deschis, precum și o secție exterioară. Baza materială a Penitenciarului Focșani mai cuprindea clădiri administrative, cameră de vizite, cameră pentru vizite intime, atelier de tâmplărie, săli de clasă, cabinete medicale, cabinete pentru personalul Penitenciarului Focșani, infirmerie, bloc alimentar, spălătorie și ateliere deservire, terenuri de sport, curți de plimbare.

Din datele prezentate, a reieșit că **supraaglomerarea era în continuare principala problemă existentă în Penitenciarul Focșani, ceea ce determina condiții de cazare necorespunzătoare și imposibilitatea asigurării igienei corespunzătoare.**

Periodic, conducerea Penitenciarului Focșani se adresa Administrației Naționale a Penitenciarelor cu propunerea de transfer a unor deținuți, pentru evitarea supraaglomerării. Mai mult, pentru soluționarea supraaglomerării carcerale și pentru ameliorarea condițiilor de detenție, au fost identificate soluții, astfel Guvernul a aprobat transferul unor foste unități militare situate pe raza comunei Unguriu din județul Buzău, de la Ministerul Apărării Naționale la Administrația Națională a Penitenciarelor, urmând a fi transformate în penitenciar.

Referitor la fondurile alocate pentru desfășurarea în bune condiții a activităților din Penitenciarul Focșani, acestea au fost apreciate de conducerea Penitenciarului ca fiind suficiente.

**Cu privire la modul de implementare a recomandărilor transmise anterior de către instituția Avocatul Poporului**, urmare a vizitei din data de 4 octombrie 2017 a echipei instituției Avocatul Poporului, s-au constatat următoarele aspecte:

Referitor la **gestionarea supraaglomerării în cadrul Penitenciarului Focșani**, în condițiile în care la momentul vizitei din anul 2017 erau custodiate 628 persoane private de libertate, la o capacitate legală de 405 locuri, ceea ce reprezenta un procent de ocupare de aproximativ 155% din capacitatea legală, în anul 2018 s-a constatat o scădere atât a capacității penitenciarului (300 de locuri), cât și a numărului de persoane private de libertate (447 persoane). Cu toate acestea, **procentul de ocupare a Penitenciarului Focșani la data prezentei vizite era de aproximativ 149% din capacitatea legală**, pentru scăderea supraaglomerării fiind demarată procedura de achiziție publică pentru încheierea unui contract de servicii "Întocmirea expertiză tehnice și a studiului de fezabilitate pentru

obiectivul de investiții Penitenciar P48 Unguriu” cu 900 de locuri din care 100 locuri la regim deschis și 800 de locuri la regim semideschis. **Având în vedere gradul de supraaglomerare din Penitenciarul Focșani, se impune continuarea demersurilor necesare pentru respectarea capacității legale, prin finalizarea proiectelor de investiții demarate.**

Cu privire la **scoaterea la concurs a celor 47 posturi vacante, necesare desfășurării activităților din Penitenciarul Focșani**, în condițiile în care în statul de organizare erau prevăzute 268 de posturi, din care 221 erau ocupate, conducerea penitenciarului a înaintat Administrației Naționale a Penitenciarelor o serie de adrese prin care a solicitat scoaterea la concurs a posturilor vacante din Penitenciarul Focșani. Astfel, în perioada 01.10.2017-11.10.2018 au fost derulate concursuri pentru ocuparea următoarelor posturi: trei funcții șef tură, o funcție șef serviciu regim, o funcție șef serviciu educație, o funcție ofițer economist, o funcție ofițer informatică, o funcție medic-șef, o funcție șef producție.

Angajările efectuate în aceeași perioadă în Penitenciarul Focșani au fost: 4 ofițeri prin concurs din sursă externă, 3 ofițeri repartizați de la școli de profil, 12 agenți prin concurs din sursă externă și 15 agenți repartizați de la școli de profil, la data efectuării vizitei fiind vacante 13 posturi.

Referitor la **continuarea demersurilor pentru realizarea de intervenții la imobile de natura investițiilor**, pentru obținerea unor noi locuri de cazare prin schimbarea destinației unor imobile, conform Planului de măsuri la Memorandumul aprobat de Guvern la data de 19.01.2016, conducerea Penitenciarului Focșani a pus la dispoziția membrilor echipei o listă cu obiective de investiții, din care a reieșit că, la categoriile transformare îngrășătorie porci și atelier de producție bugetară în spații de detenție s-a realizat deja expertiza tehnică, urmând să se continue demersurile legale pentru finalizarea celor două obiective prin care se vor realiza 58, respectiv 68 de locuri noi de cazare.

Cu privire la **îmbunătățirea condițiilor de cazare prin dotarea tuturor camerelor cu paturi și saltele noi, precum și cu mobilierul necesar pentru servirea mesei și păstrarea bunurilor și obiectelor personale, asigurarea unui iluminat artificial corespunzător**, în special în camerele în care iluminatul natural era insuficient, **eliminarea celui de-al treilea nivel de paturi din camerele de detenție și igienizarea și dotarea băilor cu mobilierul și utilitățile necesare** s-au primit următoarele informații de la

angajații Penitenciarului Focșani:

Deținuții beneficiau individual de un pat metalic, saltea, cearșaf, pernă cu față de pernă, pătură, cazarmament pus la dispoziție și schimbat după durata normală de înlocuire sau deteriorare excesivă. Procesul de înlocuire era permanent. În anul 2016 unitatea a achiziționat un număr de 543 de saltele noi ignifugate.

De asemenea, au fost efectuate lucrări de reparații curente și de întreținere pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție la secțiile de detenție nr. 4 și nr. 5 (7 camere și holuri) și au fost înlocuite sistemele de iluminat artificial. Au fost efectuate lucrări de vopsitorie, reparații și înlocuiri instalații sanitare la toate curțile de plimbare. Au fost achiziționate diverse bunuri de natura obiectelor de inventar, cu destinația îmbunătățirii condițiilor de detenție, printre care: televizoare, mașini de tuns, sterilizator pentru cuțite, termometre de cameră, instrumente dentare (clește molar minte superior și inferior, elevator, foarfece, lampă foto dentmate, oglinzi dentare plane, pense, seringă cu aspirație, sondă paradontală etc.), lăzi de transport/depozitare carne. Au fost confecționate în cadrul sectorului de deținere bănci, mese, cuiere de perete, suporturi TV, uși, rafturi metalice, gratii geam etc. De asemenea, au fost efectuate în cadrul sectorului de deținere reparații la următoarele articole: băncuțe, paturi metalice, sistem prindere perdele duș, cuier haine, măsuțe pliabile, raft încălțăminte, uși, grătare baie, paturi metalice, dulapuri etc.

Membrii echipei au vizitat camere din toate secțiile de deținere și au observat că toate camerele vizitate erau prevăzute cu instalații de aer condiționat, iar majoritatea aveau și televizoare funcționale.

Cu privire la **eliminarea paturilor de la nivelul al treilea**, personalul Penitenciarului Focșani a precizat că până la data de 07.02.2018 au fost eliminate paturile de la nivelul 3 din secțiile de deținere E1, E2 și E3. Astfel, la începutul anului 2018 mai existau instalate 45 de paturi la nivelul 3 în cadrul secției E4 cu regim deschis. Pe măsura reducerii efectivului de persoane private de libertate, ca urmare a efectelor Legii nr. 169/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, au fost eliminate toate paturile de la nivelul 3, cu respectarea cerinței imperative de a se asigura pat individual pentru fiecare persoană privată de libertate, astfel că la data vizitei din data de 11.10.2018 nu mai existau paturi instalate la nivelul al treilea în nicio cameră de cazare.

Referitor la **continuarea acțiunilor de igienizare a camerelor de deținere, precum și efectuarea operațiunilor de dezinsecție cu o frecvență mai mare** și verificarea eficienței substanțelor folosite, personalul unității a precizat că s-au efectuat acțiuni de dezinsecție și deratizare, de către persoane autorizate în desfășurarea unor astfel de activități, la toate spațiile de cazare din cadrul penitenciarului, cât și la celelalte spații în care desfășoară activități persoanele private de libertate. În cazul în care la camerele de deținere a fost semnalată prezența insectelor, au fost efectuate acțiuni de dezinsecție ori de câte ori a fost necesar. Dezinsecția, deratizarea și deparazitarea spațiilor de cazare a persoanelor private de libertate s-a efectuat de regulă trimestrial. De asemenea, distribuirea produselor igienico-sanitare către persoanele private de libertate era efectuată periodic, lunar, conform documentelor prezentate echipei de vizită.

Din observațiile făcute de echipa de vizită și din discuțiile purtate cu persoanele private de libertate a reieșit faptul că nu a fost semnalată prezența insectelor sau rozătoarelor, procedura de dezinsecție și deratizare efectuându-se periodic sau ori de câte ori era nevoie, conform documentelor prezentate echipei de vizită.

În ceea ce privește **asigurarea accesului deținuților la terenul de sport din curtea penitenciarului, precum și la sala de sport din interior și implicarea deținuților în activități sportive**, personalul unității a precizat că au fost întreprinse demersuri pentru completarea deficitului de personal, astfel că se desfășurau zilnic minim 5 ore de activități sportive cu deținuții. Conducerea penitenciarului a susținut că și-a însușit recomandările instituției Avocatul Poporului și a întreprins demersurile necesare pentru organizarea, planificarea și desfășurarea în condiții corespunzătoare a activităților sportive.

Astfel, în timpul vizitei de verificare a modului în care au fost implementate recomandările anterioare, s-a constatat că activitățile sportive se desfășurau zilnic, conform planificării lunare. De la începutul anului și până la momentul vizitei au participat la activitățile desfășurate în sala de sport 1429 de deținuți, inclusiv minori și tineri, indiferent de regimul de deținere.

Cu privire la terenul de sport din spațiul administrativ, s-a precizat că **acesta nu a fost accesat de persoanele private de libertate nici în timpul scurs între cele două vizite**, aspect justificat, în continuare, de conducerea penitenciarului prin lipsa de personal, dar și de restricțiile impuse de regulile de ieșire din sectorul de deținere în sectorul administrativ.

**Având în vedere că motivele anterior invocate de personalul unității nu sunt de natură să împiedice folosirea terenului de fotbal, membrii echipei consideră că este necesar să fie luate toate măsurile necesare utilizării terenului de fotbal de către persoanele private de libertate din Penitenciarul Focșani.**

Referitor la **asigurarea desfășurării vizitelor în condiții de confidențialitate** prin supravegherea discretă, de la distanță, membrii echipei de vizită au verificat modul în care decurgeau vizitele. S-a observat că în cadrul Sectorului de vizite erau amplasate 5 posturi de vizitare fără dispozitiv de separare, 4 posturi pentru vizite cu dispozitiv de separare și un post pentru convorbiri on-line. Există un spațiu special amenajat pentru copii, dotat cu televizor, măsuță, scăunele și jucării.

La sectorul de vizite erau 3 persoane la vizită fără dispozitiv de separare și o persoană la vizită cu dispozitiv de separare. Niciun membru de personal nu era prezent în încăperea, supravegherea efectuându-se doar vizual, prin geam, din încăperea alăturată.

#### ***Aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție***

Referitor la acordarea asistenței medicale s-a reținut că aceasta era asigurată prin compartimentul medical format dintr-un cabinet de medicină generală, o sală de tratamente, un cabinet stomatologic, o sală de așteptare, două camere de izolare respiratorie amenajate și dotate conform Ordinului nr. 153/2003 emis de Ministerul Sănătății - Anexa 2 - dotarea minimă obligatorie pentru cabinetele medicale de specialitate. Cabinetul medical avea Autorizație Sanitară de Funcționare eliberată de Serviciul de Sănătate Publică, Supraveghere și Control al Bolilor Transmisibile, Profesionale și Sanitar Veterinare din cadrul Direcției medicale a Ministerului Administrației și Internelor.

În cursul anului 2018 au fost efectuate 11 940 de consultații. La toate fișele medicale exista atașat formularul de consimțământ informat al persoanei private de libertate, completat corect și semnat de aceasta.

La cabinetul medical erau întocmite următoarele registre : Registrul de tratament strict supravegheat, Registrul transfer persoane private de libertate, Registrul de internări în spital, Registrul pentru evidența medicamentelor personale ale persoanelor private de libertate, Registrul evidență noi depuși, Condică de evidență a transferului deținuților.

Membrii echipei de vizită au constatat faptul că toate registrele prezentate erau actualizate, înregistrate și completate în mod corect.

Tratamentele efectuate persoanelor private de libertate erau consemnate în Registrul de tratamente. În cursul anului 2018, până la momentul vizitei, au fost efectuate 782 de tratamente.

Au fost prezentate echipei de vizată o serie de documente medicale și registre folosite în activitatea curentă a cabinetului medical.

Alături de Registrul de consultații și tratamente exista întocmit și completat Registrul de evidență bolnavi cronici. La data vizitei erau în evidență 119 persoane cu boli psihice, 31 pacienți cu hepatită cronică, 15 pacienți cu diabet zaharat, 55 pacienți cu afecțiuni cardiace, 4 pacienți cu boli urologice, 2 pacienți cu neoplasm (un caz de neoplasm de prostată și un pacient cu neoplasm pulmonar), 9 pacienți cu boli digestive, 6 pacienți cu boli respiratorii și 14 pacienți cu psoriazis. Conform dosarelor puse la dispoziție de personalul unității, persoanele private de libertate cu boli cronice aveau tratament recomandat de către medicii specialiști, scrisorile medicale erau anexate la dosarul medical, fiind în termen. Tratamentele prescrise erau respectate de către personalul medical al unității, iar reevaluările erau conforme cu recomandările medicilor specialiști.

În cazul persoanelor private de libertate cu diferite afecțiuni pentru care medicul le recomanda regim alimentar, cum ar fi diabet zaharat, afecțiuni gastrice, hepatice, hipertensiune arterială etc., hrana era preparată separat, conform normelor de regim corespunzătoare.

La cabinetul medical exista întocmit și completat Registrul de auto/heteroagresiuni. În cursul anului 2018, până la data vizitei, erau luate în evidență 45 de agresiuni. În marea lor majoritate erau autoagresiuni minore, plăgi superficiale. O persoană privată de libertate a fost victima unui traumatism cranio-facial, aceasta primind îngrijiri medicale la cabinetul medical al penitenciarului, fără a fi nevoie de transport la spital. Din informațiile furnizate de către personalul Penitenciarului Focșani, a reieșit că deținutul a fost agresat în cameră de către unul dintre colegi. Cu privire la incident a fost declanșată procedura disciplinară prin înaintarea raportului de incident comisiei de disciplină. De asemenea, s-a luat măsura mutării agresorului într-o altă secție a penitenciarului. Totodată, la data de 13.09.2018 a fost sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Focșani în legătură cu incidentul produs.



În cursul anului 2018, până la momentul vizitei, s-au transmis note informative către Parchetul de pe lângă Judecătoria Focșani pentru 30 de agresiuni care au avut loc în Penitenciarul Focșani. La data vizitei era în curs de cercetare penală o sesizare făcută de către un deținut, care a afirmat că a fost lovit la percheziție de către un membru al personalului. În legătură cu acest caz a fost sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Focșani. Cu privire la notele informative transmise Parchetului de pe lângă Judecătoria Focșani, instituția Avocatul Poporului prin Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție urmează să sesizeze Parchetul pentru a afla soluțiile dispuse.

În timpul vizitei s-a remarcat faptul că **nu era respectat Programul Național de Imunizări. La Penitenciarul Focșani nu se făceau vaccinări, cum ar fi de exemplu vaccinarea antigripală, nici măcar personalului medical.** Având în vedere că Ordinul comun nr. 429/C/125/2012, emis de ministrul justiției și ministrul sănătății, privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor prevede la art. 18 alin. (3) că vaccinarea antigripală se realizează în sezonul preepidemic, în perioada 1 octombrie-31 decembrie, în special pentru persoanele private de libertate care lucrează în sectoarele cu risc epidemiologie și pentru cei cu vârsta mai mare de 65 de ani sau cu afecțiuni cronice cardiovasculare, pulmonare, metabolice, renale sau cu imunosupresie, era necesară **îmbunătățirea colaborării Penitenciarului Focșani cu Direcția de Sănătate Publică Focșani, pentru respectarea Programului Național de Imunizări.** De asemenea, **personalul Penitenciarului Focșani trebuie să ia măsurile prevăzute de art. 18 alin. (3) din Ordinul anterior precizat pentru a primi vaccin antigripal din fondurile Ministerului Sănătății, în sensul întocmirii catagrafiei cu persoanele eligibile la vaccinarea antigripală și transmiterea acesteia în timp util autorităților de sănătate publică teritoriale, pentru a fi inclusă în propriile catagrafii.**

Referitor la personalul medical care deservea Penitenciarul Focșani, la data vizitei erau vacante 2 posturi de medic (inclusiv postul de medic șef), astfel încât se impunea scoaterea la concurs a celor 2 posturi vacante, necesare desfășurării activităților medicale din Penitenciarul Focșani.

Hrana zilnică pentru alimentația persoanelor custodiate în Penitenciarul Focșani era preparată la bucătăria unității. Pentru servirea acesteia **nu exista o sală de mese în cadrul**

**penitenciarului, persoanele deținute servind masa în camerele de detenție. Drept urmare, era necesară îmbunătățirea condițiilor de cazare prin dotarea tuturor camerelor cu mobilierul necesar pentru servirea mesei.**

Echipa de vizită a analizat hrana destinată servirii la prânz în ziua respectivă și a constatat că aceasta era corespunzătoare din punct de vedere fizic și organoleptic. La momentul efectuării vizitei existau prelevate probe alimentare, păstrate într-un frigider destinat special acestui scop, conform normelor sanitare în vigoare.

În cursul anului 2018, până la data efectuării vizitei, nu au fost înregistrate cazuri de suicid. În aceeași perioadă a fost înregistrat un caz de deces, în data de 13.04.2018, când la ora 12.00, personalul medical a fost solicitat în curtea Penitenciarului Focșani deoarece o persoană privată de libertate în vârstă de 55 de ani, se afla în stare de inconștiență. La fața locului s-a constatat că deținutul se afla în stop cardio-respirator. S-au instituit imediat măsuri de resuscitare cardio-respiratorie: masaj cardiac extern și respirație pe mască. Concomitent s-a anunțat de către șeful de tură Serviciul de urgență 112. La ora 12.20 a sosit un echipaj care a continuat manevrele de resuscitare cardio-respiratorie timp de încă 50 de minute. La ora 13.11 s-a declarat decesul de către personalul medical de la Serviciul de Ambulanță Județean Vrancea.

Din informațiile furnizate de personalul penitenciarului, a rezultat că persoana privată de libertate s-a aflat în evidența cabinetului medical cu următoarele diagnostice : HTA st. II, Cardiomiopatie ischemică, Stenoză și insuficiență de valvă aortică, Bronșită cronică tabagică, Tulburare de personalitate, Spondilo-discartroză dorso-lombară, Coxartroză bilaterală, Gonartroză secundară bilaterală, Sechele TBC pulmonar.

Pe perioada detenției persoana privată de libertate a fost internată de nenumarate ori în Spitalele-Penitenciar Târgu-Ocna și Jilava, unde a primit îngrijiri și recomandări pentru afecțiunile de care suferea, în special pentru afecțiunea cardiacă.

În cadrul Penitenciarului Focșani, lunar i se întocmea rețetă medicală cu Simvastatină 20 mg, 1 cp/zi, Bisoprolol 5 mg, 1 cp/zi, Trombex cp /zi, Aspenter 1 cp/zi, tratament care era urmat de deținut. Din verificările registrelor medicale a reieșit că starea de sănătate a persoanei private de libertate era monitorizată periodic (consult de mai multe ori pe lună), însă deși recomandările medicale cuprindeau și interdicția fumatului, acesta nu o respecta, fumând excesiv.

Ca urmare a înregistrării decesului, au fost respectate prevederile Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal și ale Ordinului comun nr. 429/C/2012 al Ministerului Justiției-Ministerului Sănătății, astfel că medicul Penitenciarului Focșani a informat următoarele instituții abilitate cu privire la producerea incidentului: Parchetul de pe lângă Judecătoria Focșani, Direcția medicală din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor. Până la data efectuării vizitei nu se primise nici un răspuns de la cele două instituții de mai sus. Cu privire la decesul înregistrat, instituția Avocatul Poporului prin Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție urmează să sesizeze Parchetul de pe lângă Judecătoria Focșani, pentru a afla soluția dispusă în cauză.

Din informațiile furnizate de personalul Penitenciarului Focșani a reieșit că în anul 2018 nu s-a înregistrat nici un refuz de hrană, refuz de tratament sau consum de droguri.

**Activitățile psihologice în penitenciar**, împreună cu activitățile de asistență socială și cele educative, aveau ca scop principal reintegrarea socială a persoanelor condamnate, demers susținut de echipa multidisciplinară din cadrul sectorului de reintegrare socială din fiecare penitenciar.

Activitatea psihologică se realiza în Penitenciarul Focșani cu ajutorul a patru ofițeri psihologi cu competență în psihologie clinică și psihologie pentru apărare, ordine publică și siguranță națională, precum și un psiholog cu competență în resurse umane. Din informațiile furnizate de personalul penitenciarului a reieșit că psihologii participau anual la cel puțin o manifestare științifică de profil.

Evaluările psihologice ale deținuților se realizau la intrarea în penitenciar (evaluări psihologice inițiale), precum și evaluări periodice la șase luni și finale (la finalizarea pedepsei). Aceste evaluări erau consemnate în registrul profesional al psihologului care realiza activitatea. Concluziile evaluărilor erau folosite la realizarea unui Plan individualizat de evaluare și intervenție psihologică, precum și la desfășurarea propriu-zisă a programelor de intervenție psihologică individuală sau de grup, la intervenția psihologică în situațiile de criză (refuz de hrană sau tentative de sinucidere).

Programele de asistență psihologică specifice, aveau în vedere categoriile vulnerabile din penitenciar: persoanele cu dificultăți de gestionare a impulsurilor sexuale, cu antecedente în adicții, consum de droguri ori alte substanțe psihotrope, cu dificultăți de gestionare a

agresivității, diagnosticate cu afecțiuni psihice, cu risc de suicid și cele cu risc de vulnerabilizare.

Fiecare persoana privată de libertate avea propriul Dosar de educație și asistență psihosocială, care cuprindea mai multe documente completate de psiholog (Fișa psihologică – Concluziile evaluării inițiale; Fișa psihologică – Evaluare periodică; Planul individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică; Planul individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică revizuit).

În cadrul Penitenciarului se desfășurau activități de terapie ocupațională, însă comercializarea produselor realizate de deținuți a fost întreruptă, pentru că nu exista cadru legislativ după abrogarea, prin Decizia nr. 780/2016 a Directorului General al Administrației Naționale a Penitenciarelor, a Deciziei nr. 483/2012 privind Metodologia de valorificare a obiectelor confecționate de persoanele private de libertate în cadrul activităților artistice și, după caz, a programelor de educație, asistență psihologică și asistență socială.

Sistemul de creditare reprezenta o motivație extrinsecă pentru participarea la activități psiho-sociale, deși nu la fel de puternic reprezentată ca în cazul activităților de tip lucrativ.

**Cu privire la locul în care se desfășurau activitățile, membrii echipei de vizită au reținut că nu toate secțiile de deținere vizitate dețineau spații destinate desfășurării în condiții optime a activităților de grup de tip psihologic, educativ sau social, care să asigure confidențialitatea actului profesional și securitatea emoțională a beneficiarilor. Mai mult, spațiile existente erau folosite de către psihologi, educatori și asistenți sociali. Sălile dotate doar cu bănci nu reprezentau un spațiu pentru realizarea un grup de tip terapeutic. Cabinetul psihologic din cadrul Penitenciarului Focșani era situat într-un spațiu impropriu, de mici dimensiuni, iar pentru terapiile de grup nu exista un spațiu amenajat. Drept urmare, era necesar să se ia măsurile pentru înființarea și dotarea unui cabinet pentru desfășurarea activităților psihologice individuale și de grup, în conformitate cu prevederile Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România.**

**Referitor la activitatea de asistență socială desfășurată în Penitenciarul Focșani, statul de funcții al unității prevedea un număr de 22 posturi la Sectorul educație și asistență psihosocială, din care erau ocupate 17, după cum urmează: 2 posturi de conducere (un post director adjunct Educație și asistență psihosocială și un post de șef Serviciu asistență**

psihosocială) și 15 posturi de execuție. Astfel, în afara posturilor de conducere, serviciile de educație și asistență psihosocială erau susținute de 3 asistenți sociali, 4 psihologi, 4 educatori, 1 preot, 1 monitor sportiv și 1 agent tehnic. Dintre cele **cinci posturi vacante**, un post era de asistent social, trei posturi de educatori și un post de șef Serviciu educație pentru care procedura de ocupare prin concurs se afla în curs de desfășurare.

Spațiile care erau alocate activităților educative și de asistență psihosocială constau în: două cluburi deținuți și un club cadre (în exteriorul locului de deținere) unde se desfășurau activitățile cu colaboratorii din comunitate, două săli de clasă, un atelier destinat desfășurării activităților tip hobby, un spațiu multifuncțional de formare profesională, bibliotecă, sală de sport, teren de sport, capelă, studio radio-TV, birou consiliere deținuți și cabinetul de psihologie și asistență socială.

Activitățile cu caracter cultural-artistic și de petrecere a timpului liber erau bine reprezentate și se desfășurau conform unui Calendar lunar de evenimente, astfel că în fiecare lună aveau loc concursuri tematice, spectacole de muzică și poezie, evenimente dedicate omagierii unor personalități sau a unor evenimente istorice importante. Toate activitățile se desfășurau cu aportul deținuților din toate categoriile, pe bază de voluntariat. Din informațiile furnizate de personalul unității, în anul 2018, până la data vizitei, au participat la activități culturale-artistice 1593 de deținuți.

În ceea ce privește accesul deținuților la programe radio-TV, s-a constatat că toate camerele dispuneau de televizoare (40 proprietate a penitenciarului și 8 ale deținuților), conectate la o rețea de cablu TV care oferea acces la 57 de posturi de televiziune locale și naționale. În trimestrul III al anului 2018 au fost achiziționate 10 televizoare, fiind înlocuite cele vechi și defecte din secția cu regim închis. În penitenciar exista un studio radio-TV cu circuit închis prin intermediul căruia se difuzau emisiuni educative și care funcționa în baza unui orar aprobat de directorul unității. Conform informațiilor furnizate de personalul unității, dotarea studioului a fost îmbunătățită în anul 2018 prin instalarea unui nou computer și unei stații de radio-amplificare. De asemenea, au fost instalate difuzoare în toate camerele populate, îmbunătățindu-se astfel accesul la informații al deținuților.

Biblioteca din cadrul penitenciarului dispunea de un fond de carte de 6376 volume, din care 1226 au fost primite în anul 2018 cu titlu de sponsorizare de la Editura Nemira. De asemenea, s-au făcut demersuri pentru obținerea a 700 de volume de carte de la Editura Dexon

Office SRL, care și-a exprimat disponibilitatea de a sponsoriza bibliotecile din sistemul penitenciar. Pe tot parcursul anului 2018, până la momentul efectuării vizitei, au fost înregistrate 2219 solicitări de carte, din partea unui număr de 891 deținuți, din care 3 tineri. Oferta de carte era disponibilă și la info-chioșcurile amplasate în sectorul de deținere.

Referitor la școlarizarea persoanelor private de libertate, în anul școlar 2017-2018 au fost înscriși la cursurile școlare 37 de deținuți (în clasele I-VIII), din care au absolvit 27. În anul școlar 2018-2019 au fost înscriși 31 de deținuți, 11 la clasele I-IV (învățământ clase simultane) și 20 la clasele V-VIII – învățământ cu frecvență redusă. Cursurile școlare erau predate de cinci profesori și un învățător de la Școala nr. 7 Focșani.

Pentru deținuții identificați analfabeți, se desfășura un program de alfabetizare, elaborat de specialiști din cadrul Direcției de Reintegrare Socială a Administrației Naționale a Penitenciarelor, susținut de un ofițer din cadrul Biroului Educație. În cursul anului 2018 au participat la cursuri de alfabetizare 17 deținuți.

Referitor la colaborarea cu alte instituții sau organizații neguvernamentale, conform informațiilor și documentelor puse la dispoziția echipei de vizită de către conducerea Penitenciarului Focșani, în anul 2018 au fost inițiate sau reactualizate protocoale de colaborare cu: Școala nr. 7 Focșani și Inspectoratul Școlar Județean Vrancea – referitor la școlarizarea deținuților, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Vrancea și Buzău, Teatrul Municipal “Maior Gh. Pastia” Focșani și Clubul Sportiv “Unirea” Focșani.

### **3. Recomandări.**

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

#### **RECOMANDĂ**

#### **Conducerii Penitenciarului Focșani să întreprindă măsurile legale**

#### **care se impun pentru:**

1. Gestionarea supraaglomerării la Penitenciarul Focșani prin finalizarea proiectelor de investiții demarate, având în vedere că la data efectuării vizitei erau custodiate 447 persoane private de libertate, la o capacitate legală de 300 de locuri, ceea ce reprezenta un procent de ocupare de aproximativ 149% din capacitatea legală.

2. Îmbunătățirea condițiilor de cazare prin dotarea tuturor camerelor cu mobilierul necesar pentru servirea mesei și păstrarea bunurilor și obiectelor personale, prin continuarea acțiunilor de igienizare a camerelor de deținere și băilor, precum și efectuarea operațiunilor de dezinsecție cu o frecvență mai mare și verificarea eficienței substanțelor folosite.
3. Îmbunătățirea asistenței medicale prin scoaterea la concurs a celor două posturi vacante de medic, necesare desfășurării activităților medicale din Penitenciarul Focșani; optimizarea colaborării medicale între compartimentul medical al Penitenciarului Focșani și Spitalul Militar Focșani, respectiv Spitalul Județean de Urgență Focșani, pentru înlăturarea disfuncționalităților de colaborare dintre aceste unități; stabilirea unei colaborări între Penitenciarul Focșani și Direcția de Sănătate Publică Vrancea, pentru respectarea Programului Național de Imunizări.
4. Îmbunătățirea asistenței psihologice prin înființarea și dotarea unui cabinet pentru desfășurarea activităților psihologice individuale și de grup, în conformitate cu prevederile Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România;
5. Îmbunătățirea activităților educative și sociale prin amenajarea unei săli pentru activități educative individuale și de grup pentru regimul închis, precum și prin asigurarea activităților sportive prin utilizarea terenului de fotbal de către persoanele private de libertate din Penitenciarul Focșani.

**Bacău, 19.03.2019**